

De natuur in!

Struinen door oergebied

Oerbeesten zien. Oergeluiden horen. Het oergevoel beleven. Het kan in het oergebied in Brabant, zoals natuurgebied De Maashorst weleens wordt genoemd. We lopen over onverharde paden en een wel heel bijzondere breuklijn. Loop je mee?

TEKST IDO DE HAAN FOTO'S HANS KOSTER

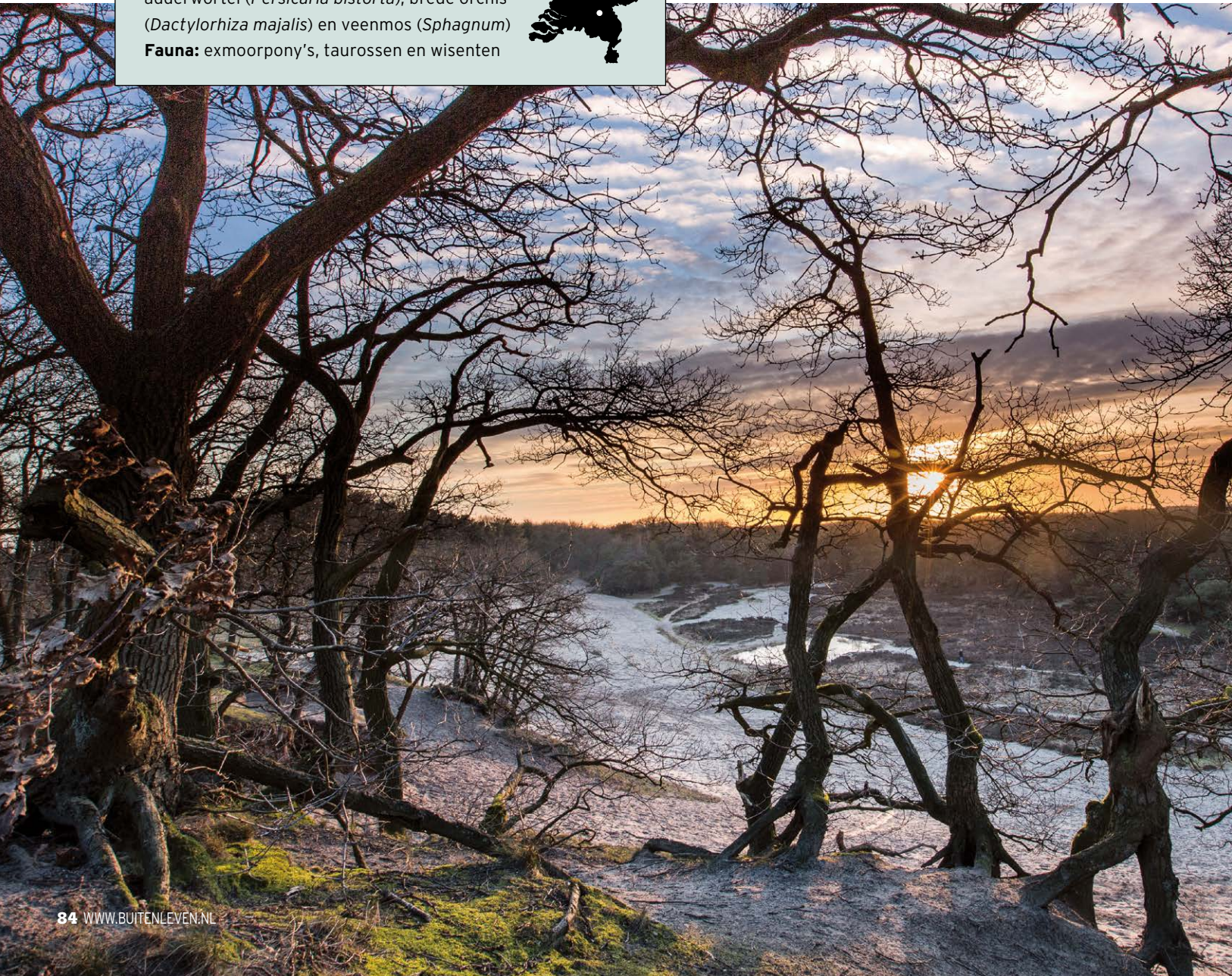
De Maashorst in 't kort

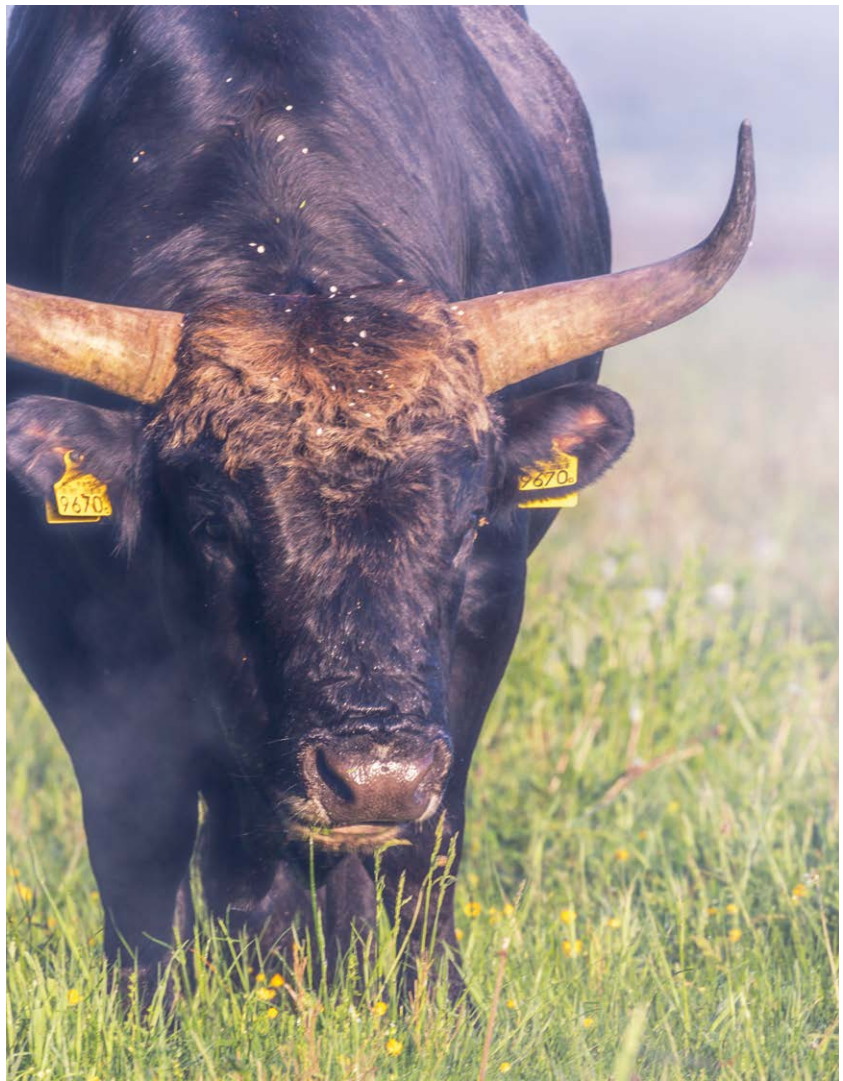
Waar: tussen de vier dorpen Schaijk, Zeeland, Uden en Nistelrode

Wat: grootste aaneengesloten natuurgebied in Noord-Brabant

Flora: bittere veldkers (*Cardamine amara*), dotterbloem (*Caltha palustris*), pinksterbloem (*Cardamine pratensis*), moeraskartelblad (*Pedicularis palustris*), adderwortel (*Persicaria bistorta*), brede orchis (*Dactylorhiza majalis*) en veenmos (*Sphagnum*)

Fauna: exmoorpony's, taoussen en wisenten

De stilte van natuurgebied De Maashorst wordt onderbroken door een diepe, zware roep. Een grote, gitzwarte vogel vliegt bijna recht over ons heen. We herkennen hem meteen, al hebben we deze zeldzame vogel in Nederland nog maar twee keer eerder gezien: de raaf. Zijn donkere verschijning en luide roep bezorgen ons een oergevoel. Net zoals het natuurgebied waar we doorheen lopen en dat de bijnaam 'het oergebied in Brabant' draagt.

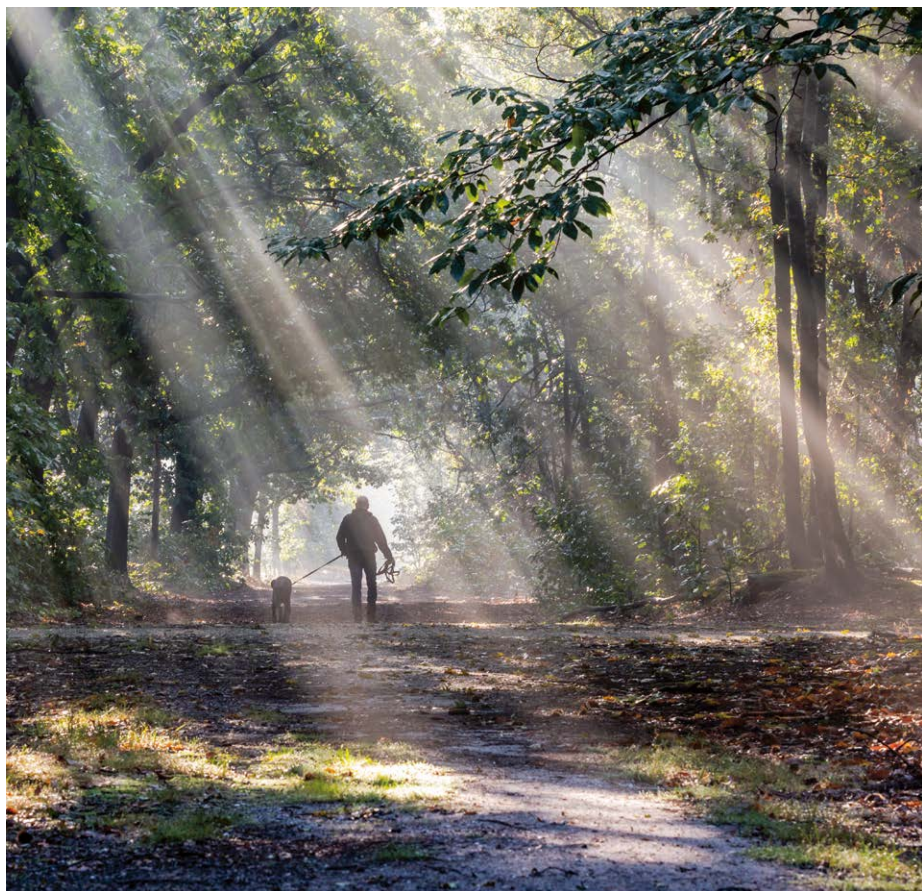
Midden in de natuur

De IVN Routes-app wijst ons de weg naar natuurbegraafplaats Maashorst, waar sinds 2016 honderden mensen een eeuwige rustplek vonden, midden in de natuur. De belangstelling voor de natuurbegraafplaats is zo groot dat naar schatting over tien à vijftien jaar alle plekken vergeven zijn. Wanneer we in stilte verderlopen, bedenk ik me hoe ontzettend logisch een begraafplaats midden in de natuur is. Juist in De Maashorst. Op het prehistorisch grafveld Paalgraven werden in de bronstijd en de vroege ijzertijd (rond 2000-500 v.C.) regelmatig mensen gecremeerd. Hun resten werden in een aardewerken urne onder een kleine heuvel begraven. Ook op andere plekken in De Maashorst zijn oeroude graven ontdekt, zelfs een heel bijzonder vorstengraf. In de natuur begraven worden, is eigenlijk – vergeef me de woordspeling – doodgewoon.

IVN Trektochten

Om bijzondere natuurervaringen op te doen, hoef je het land niet uit. Die beleef je gewoon in Nederland met de IVN Trektochten, bijzondere meerdaagse routes. Lokale vrijwilligers hebben hun favoriete paden met elkaar verbonden zodat jij over de smalste paadjes en door verstilde natuur de omgeving kunt ontdekken. Pauzeren en overnachten kan bij de Gastheren van het Landschap. Zij volgden een cursus bij IVN en weten je daardoor alles over de omliggende natuur te vertellen. Meer weten? Ga naar ivn.nl/trektochten.

De Peelrandbreuk, een breuk in de aardkorst, komt nergens zo dicht aan de oppervlakte als hier. Je kunt de breuk zelfs zien, als je goed kijkt.

De kortste weg

Door de enorme bossen van De Maashorst, waar we op kronkelpaadjes her en der sporen van grote grazers zien, bereiken we na een uur lopen het hart van het natuurgebied. Op een viersprong staat een prachtige handwijzer die naar de omliggende dorpen wijst: Schaijk, Zeeland, Uden en Nistelrode. De kaarsrechte fietspaden, ook wel dreven genoemd, waren van oudsher de kortste verbindingen over de woeste gronden tussen deze dorpen, met de kerktoren als richtpunt. Nu lijkt de bewoonde wereld heel ver weg: we staan midden op een uitgestrekte vlakke omringd door bossen. Langs de Udensedreef zien we plots waar we op gehoopt hadden.

Imposante grazers

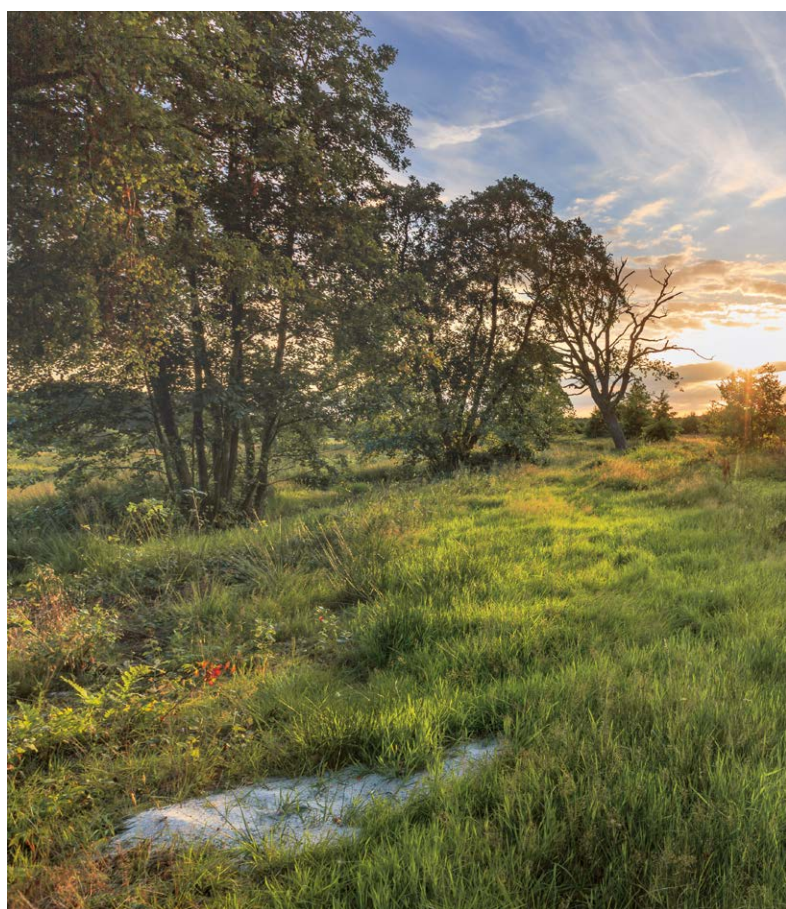
In de verte staat een kudde exmoorpony's en naast het pad grazen taoussen. Die oergrazers zijn niet alleen indrukwekkend, maar ook heel nuttig. Ze helpen het gebied op natuurlijke wijze te beheren en zorgen ervoor dat het ruiger wordt, waardoor hier meer plant- en diersoorten te vinden zijn. We krijgen de smaak te pakken en gaan op zoek naar de meest imposante grazer: de wisent. We weten zeker dat het harige oerbeest in dit uitgestrekte gebied rondloopt. Met een verrekijker turen we de horizon af. Even denken we een wisent te spotten. Helaas, het blijkt een grote taoussstier te zijn. Van de kudde wisenten geen spoor.

IJzerrijk grondwater, dat ondergronds van hoger gelegen delen afstroomt, botst tegen de harde breukrand en kwelt omhoog. Daardoor groeien hier bijzondere planten als bittere veldkers, dotterbloem, pinksterbloem, moeraskartelblad, adderwortel, brede orchis en veenmos.

Breuk in de aardkorst

Bos, heideveldjes en zandverstuivingen wisselen elkaar af onderweg naar Hengstheuveel. Hier hebben Hans en Ina nabij hun tuin een rustplek voor voorbijgangers gecreëerd. We besluiten er te picknicken en luisteren ondertussen in de IVN Routes-app naar het audiofragment bij deze plek. Dan zetten we onze tocht voort richting de Wijstgronden, een uniek natuurverschijnsel in Nederland. De Peelrandbreuk, een breuk in de aardkorst, komt nergens zo dicht aan de oppervlakte als in De Maashorst. Je kunt de breuk zelfs zien, als je goed kijkt. En anders helpen de planten je wel een handje, het riet bijvoorbeeld dat in een kaarsrechte lijn langs de breuk staat.

Verhalen beluisteren

De IVN Routes-app bevat allerlei weetjes over de natuur én een audioverhaal, dat speciaal voor de IVN Trektocht is geschreven. Het verhaal van De Maashorst gaat over Willeke van der Wijst. Op zolder vindt zij een oude koffer van haar overleden vader, met daarin aantekeningen, plantenboekjes, wandelschoenen en een oude munt. Willeke vertelt de luisteraar over haar ontdekkingen. Zo spoort ze je op rustplaats Hengstheuvel aan om iets wat je dwarszit op een steen te tekenen en die steen elders in De Maashorst achter te laten.

Oergeluiden

We vervolgen onze weg over de kletsnatte Wijstgronden via een lange, houten knuppelbrug. Onverharde paden voeren ons door weilanden naar Vorstenbosch, waar we de nacht gaan doorbrengen. In B&B Bed in Brabant staan de vriendelijke gastheer én een koud biertje ons al op te wachten. Terwijl de laatste zonnestralen onder de wolken uit schijnen, trekken we op het terras onze wandelschoenen uit. Dat we daarbij wat oergeluiden ten gehore brengen, heeft vast iets te maken met de twintig kilometer die we in de benen hebben, en de prachtige oernatuur. ✿